

D) A SZENTÍRÁS TANÍTÁSA A SZENTLÉLEKRŐL APOSTOLI HITVALLÁS 4.

(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Szücs Ferenc: Hitvallásismeret, Budapest, 1995; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Budapest, 2013; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam 1985; Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 2000; Barth Károly: Kis dogmatika, Budapest, 1947)

Szentlélek elnevezései a Bibliában:

A Szentírásban találkozunk a következő kifejezésekkel:

Szentlélek: Ez az elnevezés csak az Újszövetségben szerepel. „*De bizonyágot tesz nekünk a Szentlélek is.*” (Zsid 10, 15)

Isten lelke: „*De Isten lelke szállt őrá is.*” (1Sám 19,23) Isten lelke száll az emberre, és szól az ember az Ő nevében.

Úr Lelke:

„*Az ÚR lelke nyugszik rajta, a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és erő lelke, az ÚR ismeretének és félelmének lelke.*” (Ézs 11,2)

Lélek: „*Az ÚR megragadott engem; elvitt engem az ÚR lélek által.*” (Ez 37,1)

Isteni lélek: „*Találhatunk-e ehhez hasonló embert, akiben isteni lélek van?*” (1Móz 41,38)

A Szentlélek a Szentháromság harmadik személye. A Szentírás szerint Isten maga. „*Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.*” (Jn 4,24) A Szentírás elsősorban a Szentlélek munkájáról szól, és nem a személyéről. Ő az, aki a hatásából, a munkájából ismerhető fel. A Szentírás nem ad definíciót arra nézve, hogy kicsoda a Szentlélek. A Szentlélekről szóló tan megfogalmazása csak a Biblia kora utáni időben történt meg.

A Szentlélek az Ószövetségben:

A Szentlélek, Isten Lelke a teremtés előtt már (jelen) volt: „*A föld még kietlen és pusztá volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött.*” (1Móz 1,2)

A teremtéskor is jelen volt. Ahhoz, hogy az ember élő lényé válhasson, megkülönböztetve a teremtett világ tárgyaitól, Isten lelket adott neki. „*Azután megformálta az ÚRisten az embert a föld porából, és élet leheletét lehelte orrába.*” (1Móz 2,7)

Az Ószövetségben találkozunk a Szentlélekkel mint aki megszállta a prófétákat. Akiket megszállt Isten Szentlelke, megkapták Isten üzenetét. „*Mert amikor odaértek a halomhoz, egy csapat próféta jött szembe velük. Akkor megszállta az Isten lelke, és prófétai révületbe került közöttük.*” (1Sám 10,10)

Isten Lelke a népnek szánt üzenetet nem csak szavak által, hanem látomások által is közvetítette. „*Engem pedig fölemelt a lélek, és elvitt a káldeusok földjére a fogságban élő néphez, látomásban, Isten lelke által. Azután eltávozott tőlem a látomás, amelyet láttam.*” (Ez 11,24)

Az Ószövetség ismeri azt az állapotot, amikor valaki isteni lélekben részesül. Azaz különleges adományokat kap Istentől. Így például a szent sátor elkészítéséhez Isten Becalélt ajándékozta meg: „*Betöltötte isteni lélekkel, bölcsességgel, értelemmel és képességgel mindenféle munkára...*” (2Móz 35,31)

A Szentlélek munkájában a kitöltetése az első pünkösdi alkalmával egyfajta választóvonalat jelent. A Szentlélek korábban is munkálkodott egy-egy kiválasztott emberben, de pünkösdi után vált csak lehetővé, hogy bármely hívő ember részesülhessen a Szentlélek ajándékaiban.

A Szentlélek az Újszövetségben:

Az Újszövetségben szereplő görög kifejezés (pneuma) eredeti jelentése: szél, lélegzet.

János evangéliumában egyértelműen megfogalmazódik, hogy Isten Lélek. (Jn 4,24)

Isten Lelke jelent meg akkor, amikor Jézus megkeresztelkedett. Galamb formában, ami a szárnyalás, a szabadság jelképe is.

Amikor Jézus megkezdte nyilvános működését, azt az ézsaiási idézetet olvasta, amelyben arról van szó, hogy Őt az Úr Lelke hitelesíti, és ruházza fel különleges küldetéssel és feladattal. És ennek a különleges küldetésnek a teljesítése mutatja, hogy Ő az, Akire régóta várnak.

„Az Úr Lelke van énrajtam, mivel felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessem a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat...” (Lk 4,18)

Ha a Krisztussal való kapcsolatát nézzük, akkor elmondható, hogy a Szentlélek az, Aki a hívő ember életében élővé teszi Jézus Krisztus váltságművét. A Szentlélek által mondhatjuk Jézust Úrnak és Krisztusnak és általa kaphatjuk meg a „Fiúság Lelkét”. A Szentlélek által ismerjük fel Jézusban a Krisztust.

A Biblia tanítása szerint a Szentlélek egyik legfontosabb jellemzője, hogy szabad: *„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”* (2Kor 3,17) Jézus a Szentléleknek ezt a tulajdonságát úgy magyarázza, hogy a szélhez hasonlítja. Arra fúj, amerre akar, akkor fúj, amikor akar. A hatása érzékelhető, mint ahogyan a szélnek a hangját lehet hallani, de nem lehet előre tudni, hogy honnan és mikor érkeznek. (Még a mai előrejelzések sem mindig pontosak.) *A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hova megy...”* (Jn 3,8) Szabad a Lélek, azaz nem irányítható az ember által, nem lehet megidézni, nem lehet befolyásolni. A Szentlelket lehet azonban hívni. A Szentlélek nem ismer korlátokat és határokat, bárkit és bármikor megszólíthat és újjászülhet. A Szentlélek a szabadság Lelke, Aki a bűntől való szabadsággal ajándékoz meg. A Szentlélek felszabadít.

A Szentlélek Jézus tanítása szerint a Vigasztaló is.

A pünkösdi történetből azt is látjuk, hogy a Szentlélek tűz is.

Az Újszövetség tanítása szerint minden egyes újjászületett ember életében a Szentlélek jelen van, munkálkodik, gyümölcsöket terem minden hívő életében. Vannak azonban úgynevezett kegyelmi ajándékok, karizmák, amelyek elsősorban az egyház közösségében kapnak szerepet. Az első keresztyén gyülekezetek történetében látjuk, hogy a Szentléleknek döntő szerepe van a Krisztusról való bizonyágtétel megfogalmazásában, megélésében és befogadásában. (1Kor 12,3)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Fodorné Nagy Sarolta: A katechézis kommunikációs problémái, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.)

A hatodikosok egyre inkább képesek Istenről elvont fogalmak szintjén gondolkodni: teremtő, gondviselő, fenntartó, hatalmas Úr, láthatatlanul jelenlévő. A világ hatalmas Ura a mi személyes életünkben jelen van. A Szentlélek segít abban, hogy Hozzá kapcsolódjunk és megértsük Őt. Ez a biztatás erősítheti a serdülőket kétségeikben, bizonytalanságukban, útkeresésük során.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: A Szentlélek a Szentháromság fontos személye, Aki segít megérteni az emberek számára Istent.

Kognitív: Annak a felismertetése, hogy a Szentlélek a Szentháromság fontos személye, Aki segít megérteni az emberek számára Istent.

Affektív: Pozitív kötődés kialakítása a Szentlélek Isten iránt.

Pragmatikus: A tanuló segítése abban, hogy a személyes életében keresse a Szentlélek Isten megjelenésének (cselekvésének) jeleit.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetés: Mit jelent a „lélek” szó? Mit tudtok a Szentlélekről?</p> <p>2. MFEI 1.</p>	Beszélgetés a lélek, a Szentlélek szavak jelentéséről
Feldolgozási javaslat	<p>1. Kicsoda a Szentlélek? Lapozzunk a Szentháromság ábrájához! (TK 64. o.)</p> <p><u>Mi a Szentlélek szerepe?</u> Beszéljük meg a fenti ábra és az aranymondás alapján! <u>Aranymondás:</u> <i>„A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő megtanít majd titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek.” (Jn 14,26)</i></p> <p>2. Hogyan van közöttünk, bennünk, és hogyan tanít a Szentlélek? Ezt segítenek megérteni a jelképek TK rajzai: 69. o. MFEI 2.: A Szentlélek jelképei és jelentésük</p> <p>3. A Szentlélek megnevezései és munkája MFEI 3.: az ének szövegében megkeressük a Szentlélek megnevezéseit, értelmezzük azokat Tanuljuk is meg az éneket! Hangsúlyozzuk, hogy a Szentlelket énekkel, imával hívhatjuk segítségül!</p> <p>4. A Szentlélektől kapott reménység MFEI 4.: Beszéljük meg: miért verhetetlen a reménység?</p> <p>5. Énekjavaslat: Szentlélek Isten, jöjj szívünkbe... (TK 17. ének), Isten élő Lelke, jöjj... (TK 7. ének)</p>	<p>TK A Szentháromság tanításának felidézése</p> <p>TK Rámutatás a Szentlélek szerepére</p> <p>TK MFEI 2. feladat A Szentlélek jelképeinek megismerése</p> <p>MFEI 3. feladat A Szentlélekkel való kapcsolat lehetőségére rámutatás, a kapcsolat megélése az éneklés által</p> <p>MFEI 4. feladat Szemelvény megbeszélésével rámutatás a reménység erejére</p>

Munkáltatás	A készített harmonika-könyv egy lapjára kerülhet az aranymondás, és a Szentlélek jelképei közül az, amelyik a tanuló számára a legjobban kifejezi, kicsoda a Szentlélek.	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Cseri Kálmán: Tudom, kinek hittem (Az Apostoli Hitvallás magyarázata)

https://www.velunkazisten.hu/konyv_pdf/Tudom_kinek_hittem

Feldolgozáshoz:

Drámapedagógiai ötlet: Jelképek

Az órára készülve gyűjtsük össze a Szentlélek jelképeit, kiábrázolásait! (Tűz, szél, galamb...). Ezeket írjuk fel külön cetlikre, majd a hittanosokat párokra osztva osszuk ki a cetliket. Feladat: próbálják meg szavak nélkül, mutogatással átadni, hogy melyik jelképet kapták. A többiek próbálják meg kitalálni. (Nem baj, ha előtte a csoport nem ismeri a jelképeket, sőt, talán még érdekesebb is.)

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

MFEI 82. o. 1. feladat

Szavak a lélek szótővel:

Lelkes, lélektelen, lelketlen, lélekemelő, lélekölő, lelki, lelkiismeret, lelkeség, lélektan, lelkigondozás, lélekvándorlás

Magyarazzuk is meg a felmerülő kifejezéseket!

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv (RÉ21): 263. dicséret: Atya, Fiú, Szentlélek

Református Énekeskönyv (RÉ21): 300. dicséret: Dicsőség az Atyának

Református Énekeskönyv (RÉ21): 434. dicséret 7–8. versei: Adjunk nagy hálát (+BS, DU)

Református Énekeskönyv (RÉ21): 234. dicséret 1. verse: Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét

Református Énekeskönyv (RÉ21): 561. dicséret: Szent vagy örökké

Református Énekeskönyv (RÉ21): 543. dicséret 1. 7–8. versei: Jövel, teremtő Szentlélek

Református Énekeskönyv (RÉ21): 549. dicséret: Szentlélek, végy körül bennünket

Jézushoz Jöjjetek: 66. Nem erővel, erővel, hatalommal – kánon